

Soan bài À ơi tay mẹ (Cánh Diều)

Chủ đề: Soan văn 6 Cánh Diều

Hướng dẫn soan văn 6 bài À ơi tay mẹ trang 37 Ngữ văn 6 tập 1 sách Cánh Diều được biên soan theo chương trình đổi mới của Bộ giáo dục.

Soan bài À ơi tay mẹ sách Cánh Diều

Đề chuẩn bị bài học tốt, các em cần làm rõ nội dung của 3 phần trong bài học. Dưới đây là chi tiết bài học.

1. Chuẩn bị - Soan bài À ơi tay mẹ (Cánh Diều)

Câu hỏi trang 37 Ngữ Văn 6 tập 1 sách Cánh Diều.

- Xem lại phần Kiến thức ngữ văn đề vận dụng vào đọc hiểu bài thơ này.

- Khi đọc bài thơ lục bát, các em cần chú ý:

+ Bài thơ có được chia khổ không? Gồm bao nhiêu khổ? Mỗi khổ có bao nhiêu dòng? Vần trong bài thơ được gieo như thế nào? Các dòng thơ được ngắt nhịp ra sao?

+ Bài thơ viết về ai và về điều gì?

+ Bài thơ sử dụng các biện pháp nghệ thuật nào? Từ ngữ trong bài thơ có gì độc đáo? Việc sử dụng các từ ngữ và biện pháp nghệ thuật đó đem lại tác dụng ra sao?

+ Ai là người đang bày tỏ cảm xúc, tình cảm, suy nghĩ trong bài thơ? Người đó bày tỏ cảm xúc, tình cảm, suy nghĩ gì?

- Đọc trước văn bản; tìm hiểu thêm về tác giả Bình Nguyên.

- Em đã lần nào nghe bà hoặc mẹ ru chưa? Hãy chia sẻ cảm nhận của em về lời ru ấy.

Bài làm:

+ Bài thơ có được chia khổ không? Gồm bao nhiêu khổ? Mỗi khổ có bao nhiêu dòng? Vần trong bài thơ được gieo như thế nào? Các dòng thơ được ngắt nhịp ra sao?

Bài thơ được chia làm 6 khổ:

- Khổ 1: 2 dòng
- Khổ 2,3,4: 4 dòng
- Khổ 5: 2 dòng
- Khổ 6: 4 dòng

Cách gieo vần:

Soan bài À ơi tay mẹ (Cánh Diều)

Ở khổ 2 dòng: chữ thứ 6 của dòng đầu sẽ vần với chữ thứ 6 dòng sau (sa-qua, màu- đầu)

Ở khổ 4 dòng:

- Chữ thứ 6 của dòng 6 câu sẽ vần với chữ thứ 6 dòng 8 câu (dàng- vàng, tròn còn, đời-trời-mòn-còn, thu-mù,...)
- Chữ thứ 8 của dòng 8 câu sẽ vần với chữ thứ 6 dòng 6 câu (ngon-tròn, con- non, cây-đầy,...)

Cách ngắt nhịp: Các em có thể ngắt theo nhịp 4/2, 4/4

+ Bài thơ viết về ai và về điều gì?

Bài thơ về mẹ và về sự hi sinh của mẹ cho con

+ Bài thơ sử dụng các biện pháp nghệ thuật nào? Từ ngữ trong bài thơ có gì độc đáo? Việc sử dụng các từ ngữ và biện pháp nghệ thuật đó đem lại tác dụng ra sao?

- Bài thơ sử dụng biện pháp nghệ thuật:
- Điệp ngữ: ” bàn tay”, ” à ơi này cái”, ” ru cho”
- Biện pháp nhân hóa
- Biện pháp ẩn dụ bàn tay- mẹ

=> Từ ngữ trong bài thơ nhẹ nhàng, như lời hát ru, từ ngữ giàu tính tượng hình, tượng thanh

=> Tác dụng: Khiến bài thơ mang âm điệu nhẹ nhàng tựa lời hát ru, giàu hình ảnh, mang tính biểu tượng cao, thể hiện tình cảm chứa chan thấm thiết mẹ con

+ Ai là người đang bày tỏ cảm xúc, tình cảm, suy nghĩ trong bài thơ? Người đó bày tỏ cảm xúc, tình cảm, suy nghĩ gì?

Người mẹ là người đang bày tỏ cảm xúc tình cảm trong bài, mong con ngủ ngoan đồng thời cũng mong con biết được tình yêu thương, sự hi sinh của mẹ dành cho con

– Đọc trước văn bản; tìm hiểu thêm về tác giả Bình Nguyên.

Bình Nguyên Lộc: Tên thật là Nguyễn Đăng Hào, sinh ngày 25 tháng 1 năm 1959. Quê quán xã Ninh Phúc, Tp Ninh Bình, tỉnh Ninh Bình. Ông vừa là nhà thơ vừa là Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam. Hiện nay tác giả Bình Nguyên đang làm Chủ tịch Hội Văn học Nghệ thuật Ninh Bình. Nhà thơ của cố đô Hoa Lư này đã nhận tới hai giải “Thơ lục bát” (Giải A-2003; Giải Ba-2010) trên báo Văn Nghệ.

– Em đã lần nào nghe bà hoặc mẹ ru chưa? Hãy chia sẻ cảm nhận của em về lời ru ấy.

Em đã được bà ru ngủ bằng lời ru:

Soạn bài À ơi tay mẹ (Cánh Diều)

Con cò mà đi ăn đêm
Đậu phải cành mềm lộn cổ xuống ao
Ông ơi ông vớt tôi nao
Tôi có lòng nào ông hãy xáo măng
Có xáo thì xáo nước trong
Đừng xáo nước đục đau lòng cò con

Khi lớn lên nhớ lại lời bài thơ em hiểu được ý nghĩa trong đó thêm thương yêu kính phục những người nông dân Việt Nam cần cù, chất phác, chịu thương, chịu khó. Bài học “thà chết trong còn hơn sống đục” mà các tác giả dân gian gửi cho đến nay vẫn còn có nhiều ý nghĩa đối với thế hệ trẻ chúng ta.

2. Đọc hiểu - Soạn bài À ơi tay mẹ (Cánh Diều)

*** Câu hỏi giữa bài**

Câu 1. Nhan đề và tranh minh họa gợi cho em cảm nhận gì? (trang 38, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Trả lời: Nhan đề và tranh minh họa gợi cho em về tình mẹ

Câu 2. Chú ý các biện pháp tu từ, cách gieo vần và ngắt nhịp trong bài thơ. (trang 38, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Trả lời: Các biện pháp tu từ, ngắt nhịp trong bài (xem phần 1. Chuẩn bị)

[Soan bài À ơi tay mẹ \(Cánh Diều\)](#)

Câu 3. Hãy chú ý các "phép nhiệm màu" từ tay mẹ thể hiện trong các khổ thơ như thế nào (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Trả lời: Phép nhiệm màu từ tay mẹ chất chiu từ những dải dàu, sương gió, vất vả trong cuộc đời mẹ. Cả đời mẹ dành trọn cho con, lam lũ sớm khuya chỉ muốn con có cuộc sống hạnh phúc.

Câu 4. Những từ ngữ nào được lặp lại nhiều lần trong bài thơ? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Trả lời: Những từ ngữ được lặp lại nhiều: "bàn tay", "à ơi này cái", "ru cho"

* Câu hỏi cuối bài

Câu 1. Tìm hình ảnh, chi tiết thể hiện "phép nhiệm màu" của bàn tay mẹ. Những dòng thơ nào nói lên đức hi sinh của người mẹ? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm:

Những hình ảnh chi tiết thể hiện phép màu từ tay mẹ:

- Bàn tay mẹ- chắn mưa
- Bàn tay mẹ- chặn bão
- Bàn tay mẹ- thức một đời, dù bề cạn đá mòn vẫn còn hát ru

Những dòng thơ nói lên đức hi sinh của mẹ:

Bàn tay mẹ chắn mưa sa

Bàn tay mẹ chặn bão qua mùa màng

Bàn tay mẹ thức một đời

Mai sau bề cạn non mòn

À ơi tay mẹ vẫn còn hát ru

Bàn tay mang phép nhiệm màu

Chất chiu từ những dải dàu đầy thôi

Câu 2. Em nhỏ trong bài thơ được gọi bằng những từ ngữ nào? Cách gọi đó nói lên điều gì về tình cảm mẹ dành cho con? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm: Em nhỏ trong bài thơ được gọi bằng: cái trắng vàng, cái trắng tròn, cái trắng, cái mặt trời, cái khuyết.

Soan bài À oi tay mẹ (Cánh Diều)

Câu 3. Trong bài thơ, cụm từ “à oi” được lặp lại nhiều lần. Hãy phân tích tác dụng của sự lặp lại ấy. (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm: À oi được lặp lại nhiều lần khiến câu thơ mang âm điệu lời ru nhằm mục đích thể hiện tình cảm chan chứa của mẹ dành cho con.

Câu 4. “Bàn tay mang phép nhiệm màu / Chắt chiu từ những dải dầu đầy thôi.”. Em có đồng ý với tác giả không? Vì sao? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm: Em đồng ý với tác giả. Bởi cả đời mẹ vất vả vì con, lam lũ nhọc nhằn chịu mọi đắng cay, nguyện hi sinh cả cuộc đời để cho con có cuộc sống tốt đẹp. Chính vì thế nói rằng đôi bàn tay mẹ đã chịu những dải dầu nắng mưa là đúng

Câu 5. Hình ảnh “bàn tay mẹ” trong bài thơ tượng trưng cho điều gì? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm: Hình ảnh bàn tay mẹ trong bài thơ tượng trưng cho người mẹ

Câu 6. Em thích khổ thơ nào nhất trong bài thơ? Vì sao? (trang 39, SGK Ngữ Văn 6 tập 1 Cánh Diều)

Bài làm: Em thích khổ thứ 3. Bởi đọc khổ thơ em cảm nhận được tình cảm của mẹ dành cho con là vô bờ vô tận

KIẾN THỨC NGỮ VĂN - BÀI 2 : THƠ

1. Một số yếu tố hình thức của bài thơ

– Dòng thơ gồm các tiếng được sắp xếp thành hàng; các dòng thơ có thể giống hoặc khác nhau về độ dài, ngắn.

– Vận là phương tiện tạo tính nhạc cơ bản của thơ dựa trên sự lặp lại (hoàn toàn hoặc không hoàn toàn) phần vần của âm tiết. Vận có vị trí ở cuối dòng thơ gọi là vần chân, ở giữa dòng thơ gọi là vần lưng.

– Nhịp là những điểm ngắt hơi khi đọc một dòng thơ. Ngắt nhịp tạo ra sự hài hoà, đồng thời giúp hiểu đúng ý nghĩa của dòng thơ.

2. Thơ lục bát

Lục bát là thể thơ truyền thống của dân tộc Việt Nam. Mỗi bài thơ ít nhất gồm hai dòng với số tiếng cố định: dòng sáu tiếng (dòng lục) và dòng tám tiếng (dòng bát). Thơ lục bát gieo vần chân và vần lưng. Tiếng thứ sáu của dòng lục gieo vần xuống tiếng thứ sáu của dòng bát, tiếng thứ tám của dòng bát gieo vần xuống tiếng thứ sáu của dòng lục tiếp theo. Ví dụ:

Việt Nam đất nước ta ơi

Mênh mông biển lúa đâu trời đẹp hơn

Cánh cò bay lá rập rờn

Mây mờ che đỉnh Trường Sơn sớm chiều.

(Việt Nam quê hương ta – Nguyễn Đình Thi)

Thơ lục bát thường ngắt nhịp chẵn (mỗi nhịp hai tiếng). Lục bát là thể thơ có sức sống mãnh liệt, mang đậm vẻ đẹp tâm hồn con người Việt Nam.

3. Biện pháp tu từ là việc sử dụng ngôn ngữ theo một cách đặc biệt (về ngữ âm, từ vựng, ngữ pháp, văn bản) làm cho lời văn hay hơn, đẹp hơn, nhằm tăng sức gợi hình, gợi cảm trong diễn đạt và tạo ấn tượng với người đọc.

4. Biện pháp tu từ ẩn dụ

+ Ẩn dụ (so sánh ngầm) là biện pháp tu từ, theo đó, sự vật, hiện tượng này được gọi bằng tên của sự vật, hiện tượng khác có nét tương đồng với nó nhằm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.

Ví dụ: trong câu thơ “Dưới trăng quỳên đã gọi hè / Đầu tường / lửa lựu lập loè đâm bông” (Nguyễn Du), màu đỏ của hoa lựu được ví như ngọn lửa lập loè, tạo nên một hình ảnh rất sống động và gợi cảm.

~/~

Vậy là trên đây Đọc tài liệu đã hướng dẫn các em hoàn thiện phần soạn bài À oi tay mẹ trang 37 Ngữ văn 6 tập 1 (Cánh Diều). Chúc các em học tốt.